

Hø, wraplø, ensilage, halm, frøgræs halm, samt grass

Jeg har valgt at lave en artikel omkring forskellen på hø, wraplø, ensilage, halm og frøgræs halm, da jeg gang på gang støder på folk, både indenfor marsvin, men også indenfor kaniner, som ikke kender forskellen på disse forskellige termer.

Min viden omkring disse termer har jeg tilegnet mig i kraft af min landbrugsuddannelse, min far, som i mange år har kørt på maskinstation (og presset, og pakket disse forskellige græsser osv.), samt samlet fra diverse artikler, som er fundet på nettet.

Jeg tager dem fra en ende af.

Hø:

Når der tales hø, er der ofte tale om 1. slæt¹ og 2. slæt. Det er meget normalt at en græsmark slås (med en slåmaskine) 2 gange om året, altså 1. slæt og 2. slæt (og eventuelt et 3.slæt).

1. slæt tages ofte i juni måned lige før Skt. Hans, afhængig af vejret. 1. slæt har et højere indhold af næringsstoffer i forhold til 2. og 3. slæt. Lige før Skt. Hans springer græssernes blomster ud, og på det tidspunkt er indholdet af vitaminer, mineraler og kulhydrater højest.

Når græsset er slået og ligger på marken, skal det vendes for at græsset tørrer og bliver til hø. Jo mere græsset vendes, jo hurtigere tørrer det, og jo oftere det vendes jo mere grønt bliver høet når græsset går fra at være græs til det bliver til hø.

En stor fordom er, at gult hø er mindre godt/ ligefrem dårligt i forhold til grønt hø. Det er langt fra korrekt. Farven på hø afhænger bl.a. af hvor mange gange i løbet af en dag at græsset er blevet vendt, ligesom at høet bliver afbleget af solen. Så hø, der har ligget og er blevet tørret mens vejret har været overskyet vil ofte være grønnere, end hvis det har ligget og tørret mens solen har bagt ned fra en skyfri himmel.

Derudover er der forskel på om vi taler enghø eller kulturgræs. Enghø kommer af enggræs og indeholder som regel mindre sukker og er mere vådtolerant.

Høet skal være så tørt at det har under 15 % vandindhold for at undgå mugdannelse, og dette gøres som sagt ved at vende høet og lade det tørre på marken.

¹ Når der er tale om 1. slæt er det første gang det år at græsset slås, når der er tale om 2. slæt er det anden gang på samme år at græsset slås.

I det danske vejr kan det være svært at få lavet alm. høg da det kræver 4-7 dage med godt vejr således at høet er godt tørt. Et godt alternativ er derfor wraphøg.

Wraphøg:

Wraphøg slås efter blomstringen ligesom alm. høg, og presses ligesom alm. høg. Det pakkes derefter ind i lufttæt plastik. Wraphøg har et tørstofindhold ca. 60 % eller mere.

I særdeles tørt wraphøg, finder ensileringsprocessen ikke sted, og der er intet der beskytter wraphøget hvis der går hul på ballen under opbevaring.

Ved wraphøg, som ligger på 60-80 % i tørstofindhold sker der en ensilering, ligesom ved ensilage, men fordi wraphøget har et meget højere tørstofindhold sker der ikke den samme gæring som ved ensilage.

Om vinteren kan en åbnet wraphøgballer holde sig omkring 7 dage, og om sommeren ofte kun 2 dage, men det afhænger af temperaturen, fugtigheden i ballen, og fugtigheden i luften. Hvis man forsøger at mindske luften der kommer ind i ballen f.eks ved at dække den godt til osv. kan det forlænge holdbarheden.

Til marsvin og kaniner skal man være opmærksom på, at man får det wraphøg som mindst har et tørstofindhold på 60 % og meget gerne højere. Det er det, jeg kalder hestewrap. Heste kan nemlig heller ikke tåle wraphøg som er for vådt, og skal derfor helst have wraphøg med et tørstofindhold på 60-80 %. Dette kan marsvin og kaniner også godt spise.

Man skal dog være opmærksom på at wraphøg ikke bare er wraphøg. Det findes både mindre tørt og mere tørt, og det skal som sagt være den tørre udgave til heste, marsvin og kaniner.

Ensilage:

Ensilage slås før blomstringen og ligger ½-1 dage på marken før det presses i baller, som pakkes ind i lufttæt plastik. Det har et højt proteinindhold og et lavt fiberindhold, og har en fugtighed på 60-65 %.

Under ensileringen fjerner man ilten fra græsset og skaber derved et anaerobt² miljø. I det miljø dør de bakterier der har behov for ilt, og derved forhindrer man direkte forrådnelse. Under ensileringen har man kun brug en bestemt bakterietype, nemlig mælkesyrebakterien, da andre bakterietyper blot skader gæringsprocessen. Under ensileringen skal mælkesyrebakterierne udnytte glukosen (druesukkeret) fra planterne og omdanne den til mælkesyre.

² Iltfri

Efterhånden som mælkesyre dannes, sker ensileringen, og ph-værdien falder. Når ph-værdien kommer ned på 3-3,5 (der er lidt uenigheder omkring hvor den eksakte ph grænse, hvor gæringen stopper, er) stopper gæringen og ideelt set er ensileringsfasen nu slut.

Ensilage har en ph værdi på omkring 3-4 (eksperterne er lidt uenige om den optimale ph-værdi)

Det bruges udelukkende til kvæg, da bl.a. heste ikke kan tåle det, da det er meget surt.

Ensilage kan ikke bruges til marsvin og kaniner da deres maver ikke kan klare det.

Halm:

Halm er de strå, som bliver til overs, når kornet er høstet. Korn bruges til foder, brændsel og lignende. Et restprodukt fra når kornaksen er høstet, er så halmen. Halmen bruges bl.a. til CO₂ neutral forbrænding såsom i halmfyr, bioethanol³, eller til strøelse ved forskellige dyr som heste, grise, køer osv.

Halm har derfor ingen værdi som foder, udelukkende til strøelse hvis man ønsker det.

Frøgræs halm:

Frøgræs er en sort, der plantes for at høste frøene, og det er så planten man bruger til fodring. Der er ikke den store næringsværdi i det, og desuden står frøgræs længere på marken for at frøene modnes, ligesom med korn. Derfor er der endnu færre næringsstoffer i frøgræs end i andet.

Rigtig mange af de vaccumpakkede hø man kan købe sig til i diverse brugser, købmandsforretninger osv. er faktisk frøgræs selvom der står enghø på pakken.

Frøgræs koster ikke særlig meget at fremstille og det er heller ikke meget værd som foder, men sælges desværre ofte som værende enghø. Det skal man altid være opmærksom på, hvis man skal ud og købe hø, så man ikke bliver snydt.

Frøgræs har som beskrevet ikke nogen særlig foderværdi, og man bør derfor benytte alm. Hø eller tørt wrap-hø i stedet for til sine kaniner eller marsvin.

Equsana grass (før kaldet Green Power grass fra Dangrønt) og lignende:

Der findes flere forskellige produkter bl.a. Equsana

³ Som erstatning for benzin

Jeg har brugt både den der hedder Equisana Grass, Equisana Alfa Blend og Equisana Alfa Gold til mine marsvin.

Equisana Grass er snittet og varmlufts tørret græs tilsat melasse (sukker). Jeg har brugt Equisana Grass i lang tid til marsvinene, og det er godt til marsvin som skal have ekstra huld.

Equisana Alfa Blend er snittet lucerne, snittet grønthø, tilsat melasse, og soja olie. Jeg har fundet denne særlig anvendelig til skinny marsvin da den indeholder olie også som efter min erfaringer giver noget til huden på skinnyerne. Den er også god til at give ekstra huld på marsvin.

Equisana Alfa Gold er lucerne tilsat soja olie. Denne giver også godt huld på marsvinene.

Der er en del hestefolk som mener disse grass produkter kan erstatte hø hos heste, men dette er der delte meninger om. Jeg er også stødt på folk, som mener at disse produkter kan erstatte hø ved marsvin - dette er jeg bestemt ikke enig i.

Fælles for disse grass produkter er, at de er meget findelte, da de er snittet, og desuden tilsat mange forskellige ting såsom melasse, og sojaolie. Og disse bør heller ikke gives på daglig basis pga. bla. Melassen i dem.

Opsummering

Marsvin bør i min verden have fri adgang til hø (uanset om det er hø eller wraphø) hele tiden, og dermed spise primært hø. Ud fra de ting der er puttet i de forskellige grass typer og konsistensen på det, mener jeg ikke at grass produkterne kan erstatte hø.

Om man vælger tørt wraphø (heste wrap) eller om man vælger alm. Hø har ikke den store betydning for marsvin og kaniner. Begge dele har deres fordele, så længe der tale om godt wraphø eller godt hø så er det min overbevisning at det er hip som hap hvilket af de 2 ting man vælger.

Der er ting i alm. hø, som ikke er i grass typerne, og marsvin bruger bl.a. hø til at holde godt gang i maven og i tarmfloraen og det mener jeg ikke kan erstattes ved hjælp af grass produkterne.

Ensilage kan ikke benyttes til marsvin og kaniner da maverne ikke kan klare den sure ensilage.

Til denne artikel er nedenstående kilder fra nettet brugt:

<http://www.landogliv.dk/Tema/Klargoering-af-hest-2008/Hoe+eller+wrap.htm>

<http://faxiposten.wordpress.com/2009/09/17/hvad-er-t%C3%B8rstof-procenten-pa-mit-h%C3%B8wrap/>

http://www.hippolyt.dk/files/Muggent_graes.pdf

<http://www.okologi.dk/landmand/fagomraader/oeko-kvaeg-faar-ged/ladetoerret-hoe-og-hoemaelk/fodring/tab-ved-konservering-og-lagring.aspx>

<http://da.wikipedia.org/wiki/H%C3%B8>

<http://horseconsult.com/articles/showfaq.asp?FaID=280>

Derudover er min far Preben Jensen, benyttet som kilde han har mange årring erfaring med at lave hør, samt køre på maskinstation og presse og pakke ensilage, hør, halm osv.

<http://pj-rechnology.dk/ensilageballer.htm>

Von Sortfod